

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_696
Předmět:	Český jazyk
Tematický okruh:	Jazykové znalosti a dovednosti
Autor, spoluautor:	Mgr. Marie Mušková
Název DUMu:	Grafická stránka jazyka (úvod do problematiky písma, pravopisu)
Pořadové číslo DUMu:	16
Stručná anotace:	
Cílem je výklad, procvičení a upevnění látky daného tematického okruhu. Tato prezentace umožňuje seznámit žáky s daným učivem, zábavnou formou je vede ke konstruktivnímu přemýšlení a interakci v hodinách mluvnice v rámci předmětu český jazyk a literatura.	
Ročník:	1., 4.
Obor vzdělání:	63- 41- M/ 01, 65- 42- M/ 02 Ekonomika a podnikání, Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Materiál je určen k prezentaci v MS PowerPoint v hodině českého jazyka. Materiál je určen pro výklad nové látky, její upevnění i procvičení.
Výsledky vzdělávání:	Žáci aktivně pracují se získanými informacemi, umí správně používat dané termíny a vyjádřit či obhájit svůj názor. Žáci umí prezentovat a obhajovat jednotlivé znalosti z oblasti české mluvnice.
Vytvořeno:	14. 02. 2014
Určeno pro:	1 OPČ, 1 CR, 4 OPČ, 4 CR
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Základní termíny

GRAFÉMIKA – vědní disciplína, která se zabývá všemi systémy písma

Zkoumá vznik, vývoj, zákonitosti, pravidla a písemné projevy v jednotlivých národních jazycích

OROGRAFIE – nauka o pravopisu

PALEOGRAFIE – spíše historická disciplína, která zkoumá čtení a vývoj písma

PÍSMO – soustava určitých grafických znaků, která slouží k trvalému záznamu myšlenek a slov

GRAFÉMY/ LITERY – základní jednotky psaného projevu

Co lidé používali ke psaní před vynálezem knihtisku?

Kámen, dřevo, hliněné destičky, papyrus, pergamen, papír (vynalezen v Číně)

Písmo a jeho význam

- písmo je mladší než řeč
- písmo vzniklo asi před 5 tisíci lety
- písmo patří k největším vynálezům lidstva
- uchovává informace a předává je tak z generace na generaci
- doba, kdy jsou informace uchované v podobě textů, se označuje jako historická
- první informace si předávali lidé pomocí uzlíků, uzlové písmo užívali Inkové
- čeština používá tzv. latinku, která pochází ze 7. – 6. stol. př. n. l. (Fénicičané, Řekové, Etruskové, Římané)

- na naše území se písmo dostalo společně se šířením křesťanství
- nejednalo se o latinku, ale o hlaholici (vytvořena Konstantinem před rokem 863 pro misijní účely, základem byla malá písmena řecké abecedy)
- Metodějovi žáci vytvořili pak cyrilici z některých písmen hlaholice a z řecké abecedy (cyrilice se po úpravách používá pro ruštinu, ukrajinštinu a běloruštinu)
- hlaholicí a cyrilicí se psalo nejdéle v Sázavském klášteře, do konce 11. století

Latinské písmo/ latinka

- první texty psané písmem latinským na našem území pocházejí z 10. století
- dnešní typ písma, které užíváme, vzniknul na základě tzv. humanistické kurzivy, ta se na našem území užívala od 16. století
- latinkou ještě píšou Slováci, Poláci, Lužičtí Srbové, Slovinci, Chorvati

Současná čeština používá pro psaní:

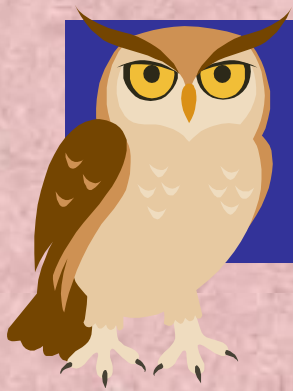
- písmena: 42 písmen, 37 domácích, 5 cizích (f, g, q, x, w), máme jedinou spřežku – písmeno ch
- slovní znaky: matematické značky (+,-...) nebo číslice (1, 300...)
- interpunkční znaménka: . , ! ? „ “ () - _
- užíváme 2 typy písma: psací, tiskací
- 2 varianty : velká a malá písmena (majuskule, minuskule)

Stále se dorozumíváme i piktogramy: sdělení je znázorněno srozumitelným obrazem

ÚKOLY:

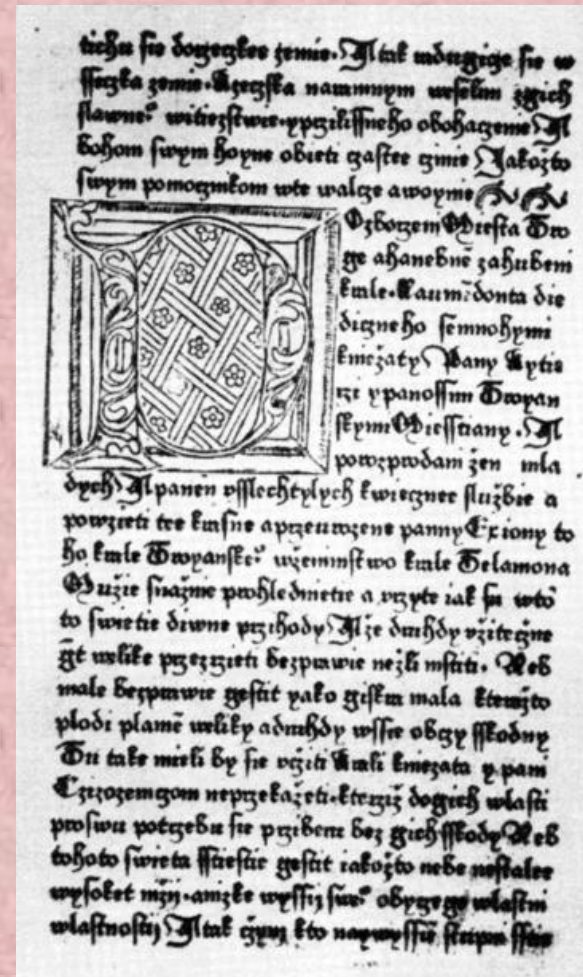

- 1. Jaká je podstata knihtisku a kdo ho vynalezl?**
- 2. Jaká je první česká tištěná kniha?**
- 3. Které literární památky byly napsané hlaholicí nebo cyrilicí?**
- 4. Uved'te piktogramy, které se užívají v našem městě?**
- 5. Zkuste navrhnout nějaký svůj originální piktogram.**
- 6. Napište všechna česká písmena, která používají diakritická znaménka**

ŘEŠENÍ:

1. Knihtisk je způsob rozmnožování textů nebo obrázků pomocí kopií tiskem z výšky, knihtisk byl vynalezen Johannesem Gutenbergem, 1447/ 1448
2. Jde o TROJANSKOU KRONIKU 1468/ 1470, Plzeň
3. Kyjevské listy 900, Pražské zlomky hlaholské 11. století, některé památky se dochovaly pouze v podobě glos vepsaných do textů např. latinských
4. *Individuální řešení*
5. *Individuální řešení*
6. á, é, ě, i, í, ý, ú, ů, d', č, j, ň, ř, š, t', ž 16 písmen/ grafémů

Zdroje:

- Vlastní zdroje
- Obrázková galerie Klipart Microsoft PowerPoint
- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Str%C3%A1nka_z_Kroniky_trojansk%C3%A9_1468.gif

